

AKSARAY İLİ YORGANCILIK SANATI

Semra KILIÇ KARATAY^{1*}

¹Aksaray Üniversitesi, Güzelyurt MYO, Geleneksel El Sanatları Bölümü

*Corresponding author: semra.kilic@hotmail.com

+Speaker: semra.kilic@hotmail.com

Presentation/Paper Type: Oral / Full Paper

Özet – Aksaray ili tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve bu medeniyetlere ait izleride barındırmaktadır. Geleneksel olarak birçok el sanatlarımıza da ev sahipliği yapmaktadır. Bunlara örnek olarak halı, hasır, çömlek-testi yapımı, çorap-patik örücülüğü ve yorgancılık sanatlarını gösterebiliriz.

Yorgancılık sanatı insanların ihtiyacından kaynaklanmış zamanla da zanaat haline gelmiştir. Yapıldıkları dönemin birer tarihi belgesi olan yorganlar zamanla kompozisyonlarda zenginlik kazanmış ve özellikle de çeyizlerde vazgeçilmez ürünlerden olmuştur.

Ancak gelişen teknoloji, sanayinin gelişmesi, kullanılan malzemelerdeki değişim ve hazır tüketim zamanla diğer bölgelerimizde de olduğu gibi Aksaray 'ın kendine has el sanatlarını olumsuz etkilenmiş ve hatta kaybolma tehlikesi ile karşı karşıya getirmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda, Aksaray'da yorgancılık sanatını icra eden ustalar, kullandıkları araç ve gereçler, kompozisyonlarda kullanılan desenler ve anlamları, işlem basamakları ve günümüzdeki durumu hakkında bilgi toplanmış ve toplanılan bilginin paylaşımı amaç edinilmiştir.

Anahtar Kelimeler – Yorgancılık, Sanat, Aksaray, Geleneksel, Motif

AKSARAY CITY OF QUILT ART

Abstract – Throughout the history of Aksaray, many civilizations have hosted it and are on the traces of these civilizations. Traditionally many handicrafts are also being hosted. Examples are carpets, straw, pottery-making, sock-patting knitting and quilting arts.

The art of quilting has become a craft with the time that people have needed. The duvets, which are historical documents of the era they have made, have gained prosperity in composition over time and have become especially indispensable products in dowries.

However, as the developing technology, the development of the industry, the changes in the materials used and the ready consumption are in our other regions over time, Aksaray 's own handicrafts have been negatively affected and even faced with the danger of disappearance.

As a result of the research, Aksaray aims to share information about the masters who practiced the art of quilting, the tools and materials they used, the patterns and meanings used in composition, the steps of the process and the present situation.

Keywords – Quilting, Art, Aksaray, Traditional, Motif

I. GİRİŞ

M.Ö. 7000-6000 yıllarında Neolitik devirde Anadolu medeniyetinin ilk izlerini gördüğümüz Konya yakınlarındaki Çatal höyükte Hasandağı'na dolayısıyla Aksaray'a ait vesikalara rastlanmaktadır. Burada Hasandağının lav püskürttüğünü tasvir eden bir kazıntı resme rastlanmıştır. Neolitik dönemde Aksaray ve çevresi iskân görmüştür. Kalkolitik ve eski demir devirlerinde iskan olup olmadığı bilinmemekle birlikte çevre köylerde (Böğet ve Koçaş) bu döneme ait seramiklere rastlanmaktadır. M.Ö. 3000-2000 yıllarında Anadolu'da Hatti kavmi yaşamıştır. Bu dönemde Asurlu Tacirler burada ticaret yapmışlardır. Aksaray'ın ilk ve Orta Tunç devirlerindeki durumunu Acemhöyük ören yerlerindeki yapılan kazılardan ve müze müdürlüğünün satın

almış olduğu eski eserlerden öğrenmekteyiz. Bu dönemde Asurlu tüccarlar Mezopotamya'dan gelerek şehirlerin banliyölerinde ticaret merkezi kurmaya başlamışlardır. Asurlu tüccarlar yazıyı biliyorlardı. Pişirilmiş çamur üzerine yazılmış metinler, çamurun pekiştirilmesi suretiyle yapıştırılıyordu. Höyük. M.Ö. 3000'den itibaren iskan edilmiştir. Acemhöyük'ün en parlak devirleri M.Ö.2000 yılının ilk yarısına isabet etmektedir. Koloni dönemlerinin sonlarına doğru, M.Ö. 1700 yıllarında Kafkaslardan gelen, küçük şehir devletleri kuran ve Anadolu'da, askeri bir devlet halinde bir kavmin varlığını görüyoruz. Hint-Avrupalı olan bu kavmin Anadolu'da siyasi iktidarı ele geçirecek kurduğu devlet, eski Hitit Devletidir. Aksaray'da Hititlere ait eserler bulunmamakla beraber mağlup memleketler arasında Aksaray'ın da adı geçmektedir. Orta Anadolu'da MÖ.13.yy. sonlarına kadar devam eden Hitit

egemenliği M.Ö. 2.yy.da batıdan (Trakya) gelen ve deniz kavimleri olarak bilinen kavimlerin en güçlüsüdür. Yanardağ küllerinin sıkışmasından oluşan tüf tabakalarının çok kolay kazılabilme özelliği nedeniyle bölgemize çok sayıda yeraltı şehri, dik yamaçlara kaya içinde yerleşme birimleri yapılmıştır. 7.yy. sonlarından itibaren Müslüman Arapların Anadolu üzerinden İstanbul'a yaptıkları seferler nedeni ile bölgeye sığınan Hıristiyanların sayısı çok artmış, İhlara, Gelveri ve Göreme gibi yerleşim birimleri oluşmuştur. Aksaray, 1142 tarihinde Selçuklular tarafından zapt edilmiş ve 1470 yıllarındaki Osmanlı hâkimiyetine kadar İlhanlı, Danişmentli, Karamanoğulları egemenliğinde kalmıştır. 1470 yıllarında Aksaray'ı ele geçiren İshak Paşa tarafından, Fatih Sultan Mehmet'in emri ile halkın bir bölümü İstanbul'a nakledilmiştir. Aksaray geçmişten günümüze Hitit, Pers, Hellenistik Dönem (Büyük İskender), Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı egemenliklerinde kalmıştır. Cumhuriyet dönemine kadar Konya'ya bağlı bir sancak olan Aksaray 1920 yılında vilayet olmuş, 1933 yılında vilayetiği lağvedilerek Niğde'ye ilçe olarak bağlanmıştır. 15 Haziran 1989 yılında yeniden vilayet olmuştur. Aksaray'ın adının ilk olarak eski Hitit metinlerinde geçen "Nenessa (Nenossos) olduğu sanılmaktadır. M.Ö. 1. bin yılda Kral Kiakki döneminde Şinakhatum - Şinukhtu olarak anılan Aksaray, Hellenistik dönemde Kapadokya Krallığına bağlanmış ve Garsaura olan ismi Arkhelais olmuştur. Selçuklular döneminde de II. Kılıçarslan tarafından Arkhelais olan adı Aksaray olarak değiştirilmiş ve ikinci başkent durumuna gelmiştir. Şehre kötü insanların alınmamasından dolayı iyi insanların yaşadığı yer anlamına gelen "Şehr-i Süleha" olarak anılmıştır.

İnsanoğlunun varolmasından beri doğan ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ortaya çıkan el sanatlarımız zamanla değişime uğramıştır. Her ne kadar zamanla değişime uğrasalarda varolduğu toplumun kültürünü yansıtmaktadır. Yapıldığı dönem hakkında bilgi veren el sanatlarımız artık teknolojinin ilerlemesi ve sanayinin gelişmesi, arz ve talebin değişmesi ve el emeğinin değerini bulmaması sonucunda üretim azalmış ve kaybolma tehlikesine sokmuştur.

Yatakta örtünmeye yarayan, içi pamuk, yün vb. şeylerle doldurularak dikilmiş geniş örtü" şeklinde tanımlanan yorgan, Türkçenin ilk dönemleri olan Eski Uygur Türkçesi ve Karahanlı Türkçesi metinlerde ywgurkan şeklinde görülmekte ve örtünmek manasına gelmektedir (Clauson 1972, s: 708-907).

İlk dönemlerde yorgan, sadece yatan kişinin üzerine örtüldüğü örtü değil aynı zamanda kişinin büründüğü bir çeşit örtü manasını da ihtiva etmiştir. Nitekim kadınların büründükleri örtü, Eski Türk kaynaklarında zaman zaman yorgan olarak adlandırılmıştır (Ögel, 2000, s: 221).

Göçebe bir yapıya sahip olan Türklere ilk yorgan örnekleri hayvan derisi ile applike (yama işi) tekniğinde yapılan örtüler ve yünün sıkıştırılmasıyla oluşturulan keçe türünde görülür. Gelişen applike yöntemi zamanla desen ve motiflerin oluşumunu da beraberinde getirmiştir. Doğadaki çeşitli bitkilerden elde edilen boyalar ile bu deri ve yünler boyanmış, applikelere renk girmiştir. Artık yorganlar daha zengin görünümlü, daha çekici hale gelmiştir (Yardımcı, 2008, s:12).

Yorgan, zamanın ilerlemesi ve yaşam koşullarının değişmesiyle birlikte bir yandan ihtiyaç doğrultusunda kullanılırken bir yandan da göz kamaştırıcı örnekleriyle geleneksel süsleme sanatında önemli bir gelişme kaydetmiştir. Osmanlı Devleti döneminde, 16. ve 17. yüzyıllarda yorgan yüzü olarak kullanılan kadife, atlas, ipek, keten vb. kumaşlar,

altın ve gümüş teller, değerli taşlar ve pullarla işlenip bezenmiştir (Köksal, 2008, s:12).

Yorgan sadece geçmişte değil, günümüzde de önemli bir maddi kültür ögesi konumundadır. Gelinin çeyizinin vazgeçilmezleri arasında yer alan yorganlar, renkleri ve işlemeleriyle çeyizi görmeye gelenlerin her zaman ilgi odağı olmuştur. Anadolu'nun pek çok yöresinde gelinin çeyizindeki yorganın niceliği, o çeyizin niteliğiyle ilişkilendirilmiştir. Hatta çeyizlik yorganlar, düğün öncesi düzenlenen bir törenle kaplanır. Lohusa kadınların yorgan ve yastıkları ile sünnet edilmiş çocukların yatırıldığı yorgan ve yastıklar da oldukça özenle yapılmaktadır. Lohusa yataklarında bebek için hazırlanan yorgan ile anne için hazırlanan yorgan, desen ve renk yönünden benzerlik gösterir. Sünnet yatakları ise çocukların ilgi odağı olup, sünnetlik diktirilen yorgan o çocuk evleninceye kadar itina ile saklanır ve evlendiğinde erkek çeyizi olarak verilir (Kömürcü, 2005, s: 5).

Kaybolmaya yüz tutmuş el sanatlarımızdan birisi de yorgancılıktır. Yorgan üste örtülme amacıyla kullanılan, üstü yüzlük, altı astarlık olmak üzere iki kumaş arasına yün ve ya pamuk gibi dolgu malzemesi koyularak üzerinden dikiş yapılan geniş örtüdür. Ancak ilk zamanlarda yorgan sadece yatarken üste örtülen bir kullanım eşyası olarak bilinmiyordu. Bir üst elbise veya üstlük için de, zaman zaman yorgan ifadesi kullanılıyordu. Yani yorgan daha çok bürünülecek veya örtünülecek bir örtünün adıydı. Çobanların, üzerlerine aldıkları kepenek, büyük bir aba, bazen de kadınların büründükleri örtüler eski Türk kaynaklarında, yorgan adı ile adlandırılıbiliyordu (Özkan, 2005, s.76).

Aksaray ilinde yorgancılığın başlangıç tarihine ait belgeler bulunmamaktadır. Yörenin varoluşundan beri öncesinde ihtiyaçtan daha sonraları ise sanat amaçlı yapılan yorgancılık zamanla desen ve malzeme değişikliğe uğramış eski önemini de yitirmiştir. Yorgancılık sanatı ile uğraşanların sayısı Aksaray merkez olmak üzere dört kişidir. Bu ustalar yetiştirdikleri çıraklar ile bu sanatı geleceğe bırakma çabası içine girmişlerdir. Ancak günümüzdeki hazır tüketim nedeniyle hazır yorgan kullanımı bu durumu olumsuz etkilemiştir.

II. AKSARAY YORGANCILIĞI

A. Kullanılan Araç ve Gereçler

Aksaray ilinde yorgan yapımında araç olarak; hallaç makinesi, desen, ölçü ipi, iğne, yüksük, dövme sopası, mezura, cetvel, makas, tebeşir, dikiş makinesi, gereç olarak ise; yüzlük olarak deri saten ve astarlık kumaşlar, dolgu malzemesi olarak yün, elyaf ve pamuk ve dikiş iplikleri kullanılmaktadır.

Hallaç Makinesi: Genellikle yün pamuk ve elyaf gibi malzemelerin kabartmaya ve daha yumuşak bir hal almasına yardımcı olan motorlu araçtır. Makinenin arka kısmında yer alan dişliler yardımıyla dönen bölme yerleştirilen yün pamuk veya elyafın kabarık yumaklar haline getirmektedir.

Desenler: Yorganın yüzeyinde çalışılacak olan kompozisyonlardır. Genelde ezbere yada katalogdan müşterinin talebine göre belirlenir (Babür, 2017).

Fotoğraf 2. Yorgan yüzeylerinde kullanılan desenler(Kılıç Karatay,2017).

Ölçü ipi: Yorganı desenlendirme sırasında, ölçülü bir şekilde hiza almak ve yorganın orta kısmını bulmak için kullanılan pamuklu ipliktir (Balta, 2017).

İğne: Çelikten üretilmiş, dikiş dikmek için kullanılan araçtır. İğne kullanımında dikkat edilmesi gereken en önemli özelliği ucunun sivri ve paslı olmamasıdır. Aksi takdirde kumaştan geçmez ve kumaşda deliğe neden olur (Bozdoğan, 2017).

Yüksük: İğne batmasını önlemek ya da iğneyi itmek için genellikle iğneyi kullandığımız elin yüzük parmağına takılır (Bozdoğan, 2017).

Dövme sopası: Yüzlüğü ve astarı dikilen yorgan yüzünün içine yerleştirilen yün, pamuk veya elyafın eşit olarak dağılması için vurarak dağıtma işleminde kullanılan araç olup ağaçtan yapılmıştır. Çok kalın olmamakla beraber boyu da bir metre veya daha uzun da olabilir(Bozdoğan, 2017).

Mezura: Genellikle kumaşların ölçümü kullanılır.

Cetvel: Ahşapdan yapılmış 1,5 m'lik cetvel kullanılmaktadır.

Fotoğraf 4. Cetvel(Kılıç Karatay,2017).

Makas: yorgan dikilecek kumaşların kesim işleminde kullanılır. Yorgancılıkta daha çok terzi makası diye adlandırılan büyük metal makas kullanılmaktadır (Bozdoğan, 2017).

Tebeşir: Belirlenmiş olan desenin kumaş üzerine çizilmesi işleminde kullanılır(Balta, 2017).

Yüzlük Kumaşlar: Genellikle yorganın üst kısmında yüzlük olarak kullanılan kumaşlardır. Bunlar genellikle deri saten ve basma kumaşlardır. Çeyiz amaçlı yapılan yorganlarda genellikle zarif ve zengin durması bakımından deri saten kullanılmaktadır(Bozdoğan, 2017).

Fotoğraf 5. Deri Saten kumaşlar (Kılıç Karatay,2017).

Astarlık Kumaşlar: Yorganın alt kısmına dikilen kumaşa astarlık denir(Babür, 2017).

Fotoğraf 6. Astarlık kumaşlar(Kılıç Karatay,2017).

Dolgu Malzemeleri: Yorgan dikiminde dolgu malzemesi olarak yün, pamuk ve elyaf kullanılmaktadır(Balta, 2017).

Fotoğraf 7. Çirpılmış yün

Fotoğraf 8. Elyaf (Kılıç Karatay, 2017)

İplikler: Her nevi bez ve mensucati dikmek veya dokumak için kullanılan pamuk, keten, ipek, yün gibi iplik yapmağa

elverişli maddelerden yapılmış, pamuk ipliği, keten ipliği, yün ipliği, ipek ipliği gibi iplikler dikim aşamasında kullanılmaktadır. (Arseven, 1983, s.806).

B. Yorgan Dikim Aşamaları

Yorgan dikiminde ilk aşama; yorgan yüzü ve astarın dikilerek kalıbın oluşturulmasıdır. Bu işlem tamamlandıktan sonra dolgu malzemesi doldurulur. Doldurulan malzemenin eşit olarak dağıtılması için sopa ile dövülür.

Fotoğraf 9. Kalıba doldurulan malzemenin dövülme işlemi(Kılıç Karatay,2017).

Yorganın dikimi esnasında kayma olasılığı önlemek için belli aralıklarla ve belli bölgelere teyel dikişi atılır. Teyal dikişinden sonar işlenecek desen belirlendikten sonar yorganın ilk olarak 20 cm kadar kenarları işlenir ve bu işleme de kıyı dikişi denilmektedir. Kıyı dikişi yapılmış yorganın iç kısmında çerçeve oluşmuştur. Oluşan bu çerçevenin orta kısmı ölçü ipliyle ayarlanır. Orta kısmı belirlenen yorgana belirlenen desen tebeşir ve ölçü ipi yardımıyla çizilir. Çizilen desenlerin üzerinden tekrar çırpma dikişi uygulanır. Desenlendirme işlemi tamamlanan yorgan, dikime hazır hale gelmiştir. Dikimi tamamlanan yorgan, değnek yardımıyla tekrar dövüldükten sonra asılır. Bu işlemle birlikte yorgan kullanıma hazır hale gelmiştir.(Babür, 2017).

Desensiz düz yorgan dikiminde ise kalıbın içine dolgu malzemesi yerleştirilip sopa ile dövüldükten sonar kenarlardan başlayarak ortaya kadar dikdörtgen olacak şekilde iğne ile sırıma yani dikme işlemi uygulanmaktadır(Bozdoğan, 2017).

Fotoğraf 10. Yorganın kenar dikiminin yapılması (Kılıç Karatay,2017).

C. Aksaray Yorganlarının Motif ve Desen Özellikleri

Aksaray yorgancılığında kullanılan bezemelerde bitkisel, geometrik ve hayvan figürlü desenler ağırlıklı olarak yer almaktadır. Bu desenler tüketicisinin zevk ve beğenisine göre belirlenmektedir ancak bazen yorgancı ustalar ticari amaçlı en çok talep edilen desenleride işleyerek hazır halde bulundurmaktadırlar. Desenlerde bitkisel,geometric ve hayvan figürleri ayrı ayrı kullanıldığı gibi bazende bir arada kullandığı yorganlar da vardır.. Bitkisel olarak; lale, gül, karanfil, papatya, yonca, kabak gülü ve yapraklar kullanılırken, geometrik desenlerde baklava, kare, dikdörtgen ve hayvan figure olarak da tavus kuşu ve kuş motifinin yanı sıra yelpaze, kıvrım ve fiyonk adı verilen motifler de kullanılmaktadır(Bozdoğan, 2017).

• Bitkisel Desenler;

Genel olarak doğada varolan bitki, yaprak, çiçek, lale, papatya, zambak, muz ve gül gibi motifleri yorganlarda desen olarak kullanılmaktadır. Doğanın zenginliği el sanatlarımızın birçok alanına kaynak olduğu gibi yorgan sanatına da kaynak olmuş birbirinden güzel kompozisyonlara ev sahipliği yapmıştır. Özellikle çeyiz ve örtünme ihtiyacından doğan yorgan zamanla sanat haline gelmiş hatta bazı kesimlerde meslek olmuştur(Bozlak, 2017).

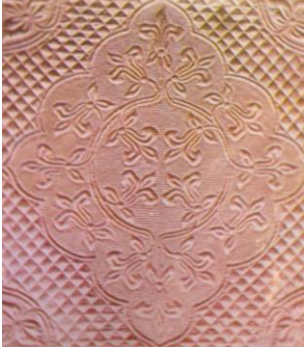
Fotoğraf 11. Yonca motifi (Kılıç Karatay, 2017)

Fotoğraf 12.Papatya motifi (Kılıç Karatay, 2017)

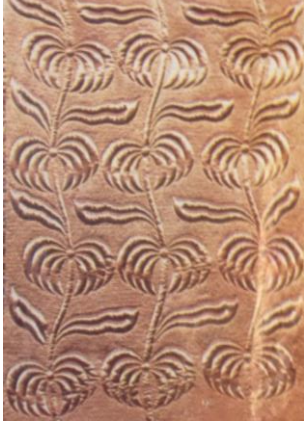
Fotoğraf 13.Yapraklı Çiçek motifi (Kılıç Karatay, 2017)

Fotoğraf 14. Göbekli Orkide (Kılıç Karatay, 2017)

Fotoğraf 15. Buketli Zambak (Kılıç Karatay, 2017)

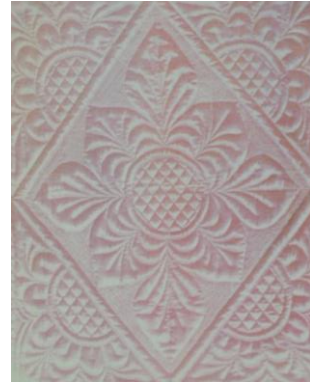
Fotoğraf 16. Muz motifi (Kılıç Karatay, 2017)

Fotoğraf 17. Asma (Kılıç Karatay, 2017)

Fotoğraf 18. Çerçeveli kabak Gülü (Kılıç Karatay, 2017)

Fotoğraf 19. Yapraklı Güz (Kılıç Karatay, 2017)

Fotoğraf 20. Göbekli Lale (Kılıç Karatay, 2017)

- Geometrik Desenler

Baklava, kare ve diğer geometric motifler desen olarak kompozisyonda yer almaktadır. Dikdörtgen ve kareler genel olarak çerçeve ve bölme amaçlı kullanılmaktadır.

Fotoğraf 21. Çerçeveli kurdele (Kılıç Karatay, 2017)

Fotoğraf 22. Çerçeveli kurdele (Kılıç Karatay, 2017)

Fotoğraf 23. Göbekli köşe (Kılıç Karatay, 2017)

Fotoğraf 24. Tavan nakışı (Kılıç Karatay, 2017)

- Hayvan Fügürlü Desenler

Fotoğraf 25. Tavus Kuşu (Kılıç Karatay, 2017)

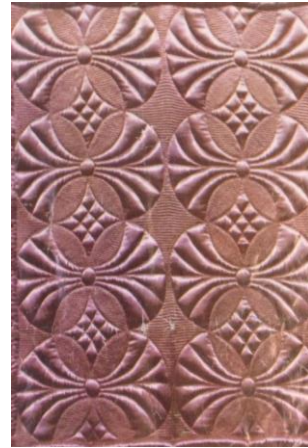

Fotoğraf 26. Bülbül ve Gül Deseni (Kılıç Karatay, 2017)

Bitkisel, geometrik ve hayvan figürlü desenlerin yanısıra fiyonk, papyon gibi farklı desenlerde kullanılmaktadır.

Fotoğraf 27. Fiyonk deseni (Kılıç Karatay, 2017)

Fotoğraf 28. Papyon Deseni (Kılıç Karatay, 2017)

III. SONUÇLAR

Yorgan insanoğlunun ihtiyaç duyduğu bir kullanım eşyası olmasından ziyade çeyizlerin vazgeçilmez bir parçasıdır. Bazı köy ve kasabalarda yeni doğan bebeklere de hediye olarak özel olarak yapılan yorganlar hediye edilmektedir. Eskiden çeyizlerde yer alan sayısı çeyiz sahibi kız yada erkeğin saygın ve zengin ailesi olduğunu gösterir gücü simgelerken günümüzde önemini yitirmiş yorgancılıkla uğraşan usta sayısı bir elin parmaklarını geçmemektedir. Nedenine bakılacak olursa ,teknolojinin gelişmesi, El emeğinin karşılığını

almaması, maaliyeti daha ucuz fabrikasyon ürünleri ve sanayiinin gelişmesi gibi birçok neden söylenebilir. ,

Aksaray ilinde yorgan ustalarının en büyük sorunlarından biri de bu sanatı geleceğe icra edecek çırak ve kalfa bulamamalarıdır. Tükenme noktasına gelen sanatı eden ustalarda bu meslağı bırakmayı düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu sanatın geleceğe aktarılması için digger el sanatlarımız da olduğu gibi kurs, seminer ve benzeri çalışmalarla yeni çıraklar/kalfalar, ustalar yetiştirilmelidir.

Yorgan sanatının Pazar bulamaması da bu sanatın kaybolmasını tetikleyen diğer nedenlerden biridir. Pazar olmaması yapılan ürünlerin satışının olmaması gibi nedenlerde mevcuttur.

Birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve turizm açısından gelişmekte olduğu göz önünde bulundurularak, pazar olanaklarının bu yönde oluşturulması hem bu el sanatının gelişimi hem de bölgenin tanıtımı yöreye olumlu katkılarda bulunacaktır. İl kültür müdürlüğü, belediye ve üniversite gibi önde gelen kuruluşların düzenleyeceği festival, şenlik, sempozyum, konferans gibi kültürel etkinlikler Bu ve aksaray'da icra edilen digger sanatların gelişmesine ve geleceğe taşınmasında önemli rol oynayacaktır.

KAYNAKLAR

1. CLAUSON, Sir Gerard , An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish, Oxford 1972, s. 708, 907.
2. ÖGEL, Bahaeddin , Türk Kültür Tarihine Giriş, C. 3, Ankara, 2000, s. 221.
3. YARDIMCI, Nesrin , Ankara El İşi Yorganları Üzerine Bir Araştırma, (Gazi Üniversitesi Eğitim BilimleriEnstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2008, s. 12.
4. KÖKSAL, Ahmet , “Yorgan Sanatı”, Sanat Çevresi Dergisi, Sayı: 85'ten: Nesrin Yardımcı, Ankara El İşiYorganları Üzerine Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2008, s. 12.
5. KÖMÜRCÜ, Gülhan , Konya İli Yorgan İşçiliğinin Bugünkü Durumu, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2005, s. 5.
6. ÖZKAN, A.N. (2005). Konya Yorgan İşçiliğinin Bugünkü Durumu. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü El Sanatları Eğitimi Ana Sanat Dalı Dekoratif Ürünler ve Çiçek Eğitimi Sanat Dalı. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)

Sözlü görüşmeler

- CEM Babür, Yorgan Ustası, Sözlü Görüşme, 10.09.2017
BOZDOĞAN Ramazan, Yorgan Ustası, Sözlü Görüşme, 10.09.2017
BOZLAK Ali, Yorgan Ustası, Sözlü Görüşme, 10.09.2017
BALTA Şenol Yorgan Ustası, Sözlü Görüşme, 10.09.2017